

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

Του κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

λισμού» είδε λιμνάζοντα και σαλπίζοντα νερά.

Εκείνη την στιγμήν περνούσε κάποιος Υπουργός από εκεί και στάθηκε να τον χαρακτηρίση. 'Ο Γαβριηλίδης του έδειξε το τέλμα του «Ευαγγελισμού». 'Ο Υπουργός του απήντησεν ότι... υπάρχει ειδική ύλη... Ρωτάει και μαθαίνει ότι το Κράτος είχε σ' ένα Υπουργείο τον Καρδαμίτση, ειδικόν τμηματάρχην της έλονοσίας, άξιον κατά πάντα διά την θέσιν αυτήν, αλλά μη ένισχυθέντα ποτέ και κατά συνέπειαν ή θέσις του είχε νεκρωθεί.

—Θέσεις, του άπαντάει θυμωμένα ο Γαβριηλίδης, χαρτιά, συγγράμματα, ιδέες, εισηγήσεις, ύλη...

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ

'Η επανάστασις του Γουδιού. 'Οπου άπειλείται το κεφάλι του Γαβριηλίδου. —'Ο πόλεμος κατά της Βουλγαρίας. —Μία ψυχρολουσία εις βάρος ενός ύπουρου. — Γαβριηλίδης και Δημητρακόπουλος. —'Η καταστροφή των γραφείων της 'Ακροπόλεως.

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

'Ανέφερα το κίνημα του Γουδιού.

'Όλοι παραξενευτήκαν τότε, πώς ο δημιουργός, αυτός ο πρωτοεργός της «εθνητικής επανάστασεως» του 1909, την κατέδικασε και την πολέμησεν άμειλικτα, άμα έφάνη και την απέκαλεσε «προνουσιασμένη» ολίγων σπαθοφόρων.

Τόσον μάλιστα, πού οι επαναστάται άξιοματικοί του παρήγγειλαν ότι «θά του φάνε το κεφάλι.»

— Είπε πολλοί; ήρώτησεν τόν μεταφερόντα τήν άπειλήν, τότε συντάκτην του 'Αραμπήσων και νυν άνώτερον ιωμακόν του 'Ελληνικού Στρατού.

— Καμιά έκαστοταρία!...

— 'Ε! ένα κεφάλι έχω, δέν θά τούς φθάση γιά να φάνε όλοι!...

Είπαμε ότι ή στρατιωτική εμφάνισις του κινήματος εκείνου, τόν στενοχωρούσε, τόν άνησυχούσε. Δέν μπορούσε να χονέψη τόν στρατόν άνακατεύμενον εις τήν πολιτικήν. 'Αργότερα όμως, σάν ή επανάστασις εκείνη πέρασε, έρωτηθής περι αυτής, απήντησε:

— 'Απ' τ' όλότελα, καλή 'ναί κ' ή Παναγιώταίνα!...

Μόνον αυτός, από όλους τούς τότε 'Ελληνας δημοσιογράφους, είχε το θάρρος ν' άντιταχθή εις τήν φιλοπόλεμον λύσαν του 'Ελληνικού λαού κατά το 1897.

'Επίσης διείδε πόσον καταστρεπτικό διά τόν έλληισμόν ήτο το Συνταγματικόν κίνημα των Νεοτούρκων το 1908, και προσελάθει να συγκατηθή και ψυχράν τόν παλαβόσαντα τότε, έπιπόλαιον πάντοτε, έλληισμόν...

«Αυτός πρό πάντων—και αυτό έγράφη αυτολεξεί—μέ το κήρος του, έβάρυνεν εις τήν άπόφασιν του τότε βασιλέως Κωνσταντίνου, να τολμήση τόν πόλεμον κατά της Βουλγαρίας, κατά το 1913.»

Το κόκκινο εκείνο κεφάλι, πού έξέπεμπε κεραινούς, ήτο ένας μεγάλος γλωσσικός συνθέτης. Το καταρρακτώδες ύψος του ήτο γεμάτο εικόνες, άντιθέσεις, συνηχίσεις, ξύλα, λίθους, κεράμους, διαμάντια, θροσάδες, χρυσοόκονι, συντρίμματα, ροδοζάχαρες, κνισμούς, άναστατώσεις, γέλια ώκειανών, βουές καταγίδων, κεραινών κρακίσματά, μύρα λουλουδιών, θυμιάματα ναών και ούρανών και φωκά κολάσεως...

'Ενα άρθρο του το επέγραψεν «'Αι-Σιχίτο».

Κ' ένα Χριστουγεννιάτικο φύλλο της «'Ακροπόλεως» το ρεκλαμάριζε ότι ήτανε σωστός «ζεστός και μοσχοβολήμενος σπιτικός χαλβάς»...

«Δαιμόνιον γλωσσολάστον, κατορθώνοντος θαύματα έκφράσεως. Χαρίσματα μεγάλου σατυρικού, πνεύμα παράδοξον, συμπλεκόμενον με πνεύμα 'Ελληνικής κοινοσημοσύνης. 'Ο Γαβριηλίδης ειλε ο περισσότεροον μεγαλόκαρδος, ο περισσότεροον έστερημένος στενοκεφαλιάς από όλους τούς Νεοέλληνας. Τά μισθ του και αι άγάπαι του αναβλύζον όχι από πάθος—είνε πηγαία. Οι 'Ελληνες του όρεψιλον μεγάλας όφελιάς.»

Τους απήλλαξεν από τός βιαιοτήτας, τόν σχολαστικισμόν, τήν άτιμίαν, τήν άδιαφορίαν, τόν έσθητικισμόν, από τόν γεροντισμόν, τόν βλαχοδημαρχισμόν του Κράτους.

'Ετσι τόν χαρακτηρίζει ένας τών καλλιτέρων δημοσιογράφων, ο 'Αναστασόπουλος.

'Ο Γαβριηλίδης δέν μπορούσε να χωνέψη τήν κρακικήν άτιμίαν, τήν άδιαφορίαν, τήν σπατάλην τήν άνευ νοού και άνευ σκοπού.

Μιά μέρα περνώντας από το Νοσοκομείο του «Ευαγγελισμού» είδε λιμνάζοντα και σαλπίζοντα νερά.

ψηλά ύποκείμενα, όσα θέλετε εις τήν 'Ελλάδα. Μιά άξινή και ένας σκαφτιάς λείπει μόνο...

Και γύρισε τής πλατές του στον Υπουργό και έφυγε χωρίς να τόν άποχαιρετήση...

'Επίσης δέν έχώνευε τήν στενοκεφαλιά και τήν κακία μερικών δικαστικών. Κατά το 1910, έξεκαθαρίσθη, ως θα πούμε κατωτέρω, ένας δικαστής τόσο χολερικός και άνηλής, ώστε ο κόσμος τόν άποκαλούσε μέ το όνομα του Αιγυπτίου δικτάτορος, πού φανάτιζε τούς φελλάχους να σκοτώνουν τούς Χριστιανούς, «'Αραμπή».

— Σε ποιόνε πήγε ή υπόθεσις; ρωτούσαν στήν 'Αθήνα.»

— Στόν 'Αραμπή!

— «'Ε δίκηω έχεις άδικο, γλυτωμό δέν έχεις.»

Και εκείνος όσα το άκουγε, τόσο και καμάρωνε, διά το άπαίσιό έκεινο παρατσούκλι.

'Ο Γαβριηλίδης άμα το έμαθε αυτό, ειπε του μακαρίτου Δημητρακοπούλου:

— «'Η 'Ελληνική δικαιοσύνη ήταν και είναι δυστυχώς τέτοια, πού ουτε στού δικαστού αυτού τήν ψυχή ήθελε ή όρεξις ποτέ να... κρεμασθή, ούτε εις κανενός ύπουρου τήν διάνοια να τόν... κρεμάση.»

'Ο Δημητρακόπουλος εφών σωστόν τόν χαρακτηρισμό του Γαβριηλίδη, για τήν άυστηρότητα και το κακόν του δικαστού, τόν έξεκαθάρισε.

'Αμα το έμαθε ο Γαβριηλίδης, του παρήγγειλε:

— Με έναν δέν έλευθερούται ο κοσμάκης. Την φωλιά πρέπει να χαλάσης. Τήν φωλιά τήν χάλασε; όχι! Τότε άίντε να... κρεμαστής σου!...

'Υπήρξε εποχή, πού ο στρατός ήταν μία οικτρά πολυτέλεια για τήν 'Ελλάδα.

Οι περισσότεροι τών 'Ελλήνων ήσαν «άπαλλαγέντες», οι ολίγοι στρατιωτάται ήσαν όρδινάντες τών άξιοματικών, οι δε υπόλοιποι «παλιάσκειο» άνευ πειθαρχίας, άνευ οργανώσεως, άνευ συντάξεως στρατιωτικής, άνευ αξίας...

Γεγονότα σοβαρά ήρχοντο και παρήχοντο, άνατροπές μεγάλες έγινόντο εις τήν Βαλκανικήν, νέα κράτη έδημοιογούντο και ή 'Ελλάς, έστερείτο τών δυό μέσων, για να έπιβληθί κ' αυτή και προσηοπή τά μεγάλα δικάια της... Του στρατού και της διπλωματίας.

Τήν κατάστασιν αυτήν ήθέλησε να διορθώση ή «'Ακρόπολις». Και ήρχισε ένα μεγάλο άγώνα καυτηριαστικόν. Τόν άγώνα αυτόν διηθύθεν ο μακαρίτης Ρέπουλης. 'Ο Γαβριηλίδης κατόπιν άπουσίαζεν εις το Λονδίνο.

Οι άξιοματικοί έθεώρησαν προσβλητικήν, όχι τήν κατάστασιν του Στρατού, αλλά τήν υπόδειξιν της «'Ακροπόλεως». Και συνελθόντες άπεφάσισαν να έστρατευθούν κατά της «'Ακροπόλεως» και να της καταστρέψουν τά Γραφεία.

Και ένα πρωί, επέδραμον κατά της όδού Σοφοκλέους, όπου ή «'Ακρόπολις» και έσπασαν γραφεία, τυπογραφεία, το μοναδικό τότε περιστροφικό πιεστήριο πού ήταν στήν 'Ελλάδα και το όποιον απέκαλει ο Γαβριηλίδης το «Μαμμούθ», έτάκισαν τά γραφεία, πέταξαν έξω από τά παράθυρα βιβλία και χαρτιά, κατέστρεψαν τήν περίφημον βιβλιοθήκη του Γαβριηλίδου, έσκόρπισαν σους δρόμους τās εκδόσεις του, άνέβηκαν και εις το επάνω πάτωμα, όπου έμενεν ή οικογενεία του, συνέτριψαν τά έπιπλα, καθάρτες, γαλιικά, άναποδογύρισαν κιβώτια, και έν τή μεγάλη όρμηί τους, έγκύνησαν με τά ξίφη τους και ένα καναρινάκι, πού ειχαν τά κορίτσια του, σ' ένα κλουβί!...

'Όταν άνηγγέλη τήν ηλευγραφικώς εις τόν Γαβριηλίδην, στού Λονδίνο, ή άπεφύρατος αυτή καταστροφή, αυτός απήντησε μέ ένα μόνον τηλεγράφημα:

— «'Ο Θεός είναι μεγάλος».

Τίποτε άλλο...

Κατόπιν ήλθεν ο πόλεμος του 97, το άσύντακτο «μουλούμι» τών ολίγων χιλιάρων πού μαζεύτηκαν στά «σύνορα, χωρίς τωφέμια, χωρίς όβριδες τά κανόνια, με άνήπικους ίλας»... Ιππικού, χωρίς χάφρας, με άξιοματικούς πού δέν έβραν «πούθε πάν τά τέσσερα», μέ στόλο, πού ή όβριδες τών κανονιών του δέν ειχαν «έμπυρεια» και...

('Ακολουθεί)

